

Sygn. akt II Ca 164/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Rajczakowski

Sędziowie: SO Aleksandra Żurawska

SO Joanna Sawicz

Protokolant: Elżbieta Janus

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2017 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **G. C.**

przeciwko (...) **SA w W.**

o zapłatę 25.000 zł

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 6 października 2016 r., sygn. akt I C 2148/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej 1.800 zł kosztów postępowania

apelacyjnego.

(...)

Sygn. akt II Ca 164/17

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa G. C. przeciwko (...) S.A. w W., o zapłatę, wyrokiem z dnia 6 października 2016 r. Sąd Rejonowy w Kłodzku zasądził od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powoda G. C. kwotę 2.644,59 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 października 2015 r., dalej idące powództwo oddalił, orzekając iż koszty procesu ponoszą strony w stosunku: strona pozwana 11%, powód 89%, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Powyższy wyrok Sąd Rejonowy oparł o stan faktyczny, zgodnie z którym w dniu 8 lipca 2015 r. w miejscowości S. nr (...) w wyniku porywistego wiatru doszło do uszkodzenia budynku mieszkalnego stanowiącego własność powoda, tj. w szczególności zerwania części pokrycia dachu z dachówki ceramicznej zakładkowej (na powierzchni 67,50 m²), przy czym zakres robót niezbędnych dla przywrócenia wyżej opisanego budynku do stanu sprzed powstania powyższej

szkody obejmuje: wykonanie zerwanego przez wiatr części pokrycia dachu (z dachówki ceramicznej zakładkowej - na powierzchni 67,50 m²), przełożenie pozostałej części dachu o pow. 337,50 m² z 30% uzupełnieniem dachówką oraz przełożenie gąsiorów ceramicznych na kalenicy dachu bez uzupełnienia materiału – 30 mb, przetarcie istniejących tynków wewnętrznych na powierzchni 4,50 m², wykonanie gładzi gipsowych na powierzchni 9 m², dwukrotne malowanie ścian i sufitów w pokoju i kuchni na pierwszym piętrze o łącznej pow. 111,36 m² oraz szklenie okna w kuchni na pierwszym piętrze szybą zespoloną o wymiarach 0,70 m na 0,95 m, odbicie zniszczonych tynków cementowo – wapiennych o powierzchni 1,0 m² i ich ponowne wykonanie, a następnie dwukrotne malowanie tynków zewnętrznych elewacji (ściana szczytowa) o powierzchni 77,76m².

Powoda i stronę pozwaną łączyła zawarta w dniu 5 lutego 2015 r. umowa obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego położonego w S. nr (...) od ognia i innych zdarzeń losowych, potwierdzona polisą nr (...) nr (...) na okres od 6 lutego 2015 r. do 5 lutego 2016 r. Sumę ubezpieczenia budynku mieszkalnego powoda strony ustaliły na kwotę 250000 zł. W powyższej umowie strony ustaliły również, że stopień zużycia budynku mieszkalnego wynosi 60%.

W związku z powyższą szkodą z dnia 8 lipca 2015 r. strona pozwana wypłaciła powodowi odszkodowanie w kwocie 8.477,34 zł.

Pismem z dnia 10 września 2015 r. powód wezwał stronę pozwaną do zapłaty – w terminie 14 dni od doręczenia wezwania - kwoty 42.500,23 zł tytułem odszkodowania za szkodę z dnia 8 lipca 2015 r., przy czym wskazał, że powyższa kwota została wyliczona na podstawie kosztorysu odzwierciedlającego koszty związane z remontem i pomniejszona o wcześniejsze wypłaty dokonane przez stronę pozwaną.

Wartość szkody poniesionej przez powoda wskutek zdarzenia z dnia 8 lipca 2015 r., w wyniku którego doszło do uszkodzenia budynku mieszkalnego, przy uwzględnieniu jego stopnia zużycia, tj. 60% - w okresie objętym powyższą umową – wynosi 11.121,93 zł (wartość kosztorysowa robót).

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że powództwo zasługuje na uwzględnienie jedynie w części.

Sąd I-szej Instancji wskazał okres obowiązywania i zakres przedmiotowy umowy ubezpieczenia łączącej strony, sumę ubezpieczenia i ustalony stopień zużycia budynku mieszkalnego na poziomie 60%, przytoczył treść opinii biegłego z zakresu budownictwa ogólnego, który oszacował wartość kosztorysową robót odtworzeniowych budynku mieszkalnego stanowiącego własność powoda na kwotę 11.121,93 zł przy uwzględnieniu – określonego w polisie (...) nr (...) - stopnia zużycia budynku w wysokości 60%, jak również wskazał na treść przepisu art. 805 k.c., zasadę wynikającą z art. 68 ustawy z dnia 22 maja 2003 o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...), z której wynika, że w ubezpieczeniu mienia odszkodowanie pokrywa tylko szkodę rzeczywistą (damnum emergens) powstałą w konkretnym przedmiocie stanowiącym przedmiot ubezpieczenia. Sąd Rejonowy podniósł, że w niniejszej sprawie, wobec remontu wysokość szkody należy ustalić na podstawie kosztorysu (art. 68 ust. 1 pkt 2 cytowanej ustawy) odzwierciedlającego koszty odbudowy uszkodzonego budynku. Natomiast szkodą jest różnica pomiędzy stanem tego przedmiotu przed i po zdarzeniu rodzącą odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń.

Sąd Rejonowy wskazał, że przedmiotem ubezpieczenia był budynek, który zgodnie z umową stron był zużyty w 60%, a na skutek zdarzenia losowego (porywistego wiatru) stan budynku pogorszył się, zatem ustalając wysokość szkody nie można pominąć faktu, że przed wypadkiem budynek był już zużyty w oznaczonym procencie.

Mając powyższe na względzie, a w szczególności opinię uzupełniającą biegłego sądowego i uwzględniając 60% stopień zużycia budynku, Sąd Rejonowy zasądził na rzecz powoda kwotę 2.644,59 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 2 października 2015 r., przyjmując wartość kosztorysową uszkodzonego budynku w wysokości – 11.121,93 zł i nie

pomijając kwoty, którą strona pozwana zapłaciła powodowi tytułem odszkodowania przed wniesieniem pozwu, tj. 8.477,34 zł.

W ocenie Sądu Rejonowego, zasadnym jest żądanie odsetek ustawowych od kwoty 2.644,59 zł od dnia 2 października 2015 r., bowiem przed tą datą wysokość żądania nie została przez powoda skonkretyzowana co do wysokości. Dopiero w piśmie z datą 10 września 2015 r., skierowanym do strony pozwanej, powód wezwał ją do zapłaty oznaczonej w nim kwoty w terminie 14 dni od doręczenia wezwania. Natomiast treść powyższego pisma była znana stronie pozwanej z całą pewnością 17 września 2015 r., bowiem w tym dniu strona pozwana pocztą elektroniczną poinformowała powoda, iż wysokość przyznanej mu kwoty odszkodowania nie będzie uzupełniona, co jest okolicznością bezsporną między stronami (wydruk – k.68 akt – na odwrocie). Wobec powyższego odsetki ustawowe od kwoty 2.644,59 zł należne są, zdaniem Sądu Rejonowego, od dnia 2 października 2015 r., bowiem powód nie udowodnił, by powyższe wezwanie dotarło do strony pozwanej wcześniej, tj. przed tą datą.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 100 k.p.c. przyjmując, że koszty procesu ponoszą strony w następującym stosunku: strona pozwana 11%, powód 89 %, pozostawiając referendarzowi sądowemu szczegółowe wyliczenie kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, zaskarżając go w części tj. w pkt II i III, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...) poprzez jego niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że w wypadku ubezpieczenia budynków rolniczych w wartości rzeczywistej, należne poszkodowanemu rolnikowi odszkodowanie za szkodę, w razie podjęcia się przez niego usunięcia szkody, winno zostać pomniejszone o wartość zużycia technicznego tych budynków wskazanego w polisie ubezpieczenia budynków.

Powód wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda dalszej kwoty 16.684,45 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 października 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., a z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa w postępowaniu apelacyjnym wg norm.

Sąd II-giej Instancji zważył, co następuje:

Apelacja powoda jako bezzasadna podlegała oddaleniu, bowiem podniesione w niej zarzuty nie zdołały podważyć trafnego rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego.

Sąd I-szej Instancji przeprowadził prawidłowo postępowanie dowodowe, dokonał oceny materiału dowodowego w granicach wyznaczonych art. 233 § 1 k.p.c. i prawidłowo zastosował przepisy dotyczące umowy ubezpieczenia obowiązkowego budynków rolniczych.

Sąd Okręgowy, po rozpoznaniu sprawy, podziela w całości stanowisko Sądu I instancji, przyjmując ustalenia i wnioski tego Sądu za własne (tak SN np. w wyroku z dnia 19.05.1998r., II CKN 770/97, Lex nr 82299; wyroku z dnia 8.10.1998r., II CKN 923/97, OSNC 1999, nr 3, poz. 60).

Niespornym było, że strony łączyła umowa obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i zdarzeń losowych. Umowa ta obejmowała ubezpieczenie budynku mieszkalnego, który został uszkodzony na skutek zdarzenia losowego z dnia 8 lipca 2015 r. Wysokość sumy ubezpieczenia została określona na kwotę 250.000 zł, natomiast stopień zużycia budynku w dniu zawarcia polisy na 60%. Niespornym jest również, że strona pozwana przyjęła odpowiedzialność za zaistniałą szkodę wypłacając na rzecz powoda kwotę

8.475,78 zł. Nie ulega również wątpliwości, że powód nie przedstawił dowodów określających faktyczną wysokość poniesionych kosztów naprawy budynku, dochodząc odszkodowania wyłącznie na podstawie kosztorysu.

Sporem objęta była wysokość odszkodowania za uszkodzenie budynku mieszkalnego powoda wskutek zdarzenia losowego, bowiem powód zarzucał, że odszkodowanie powinno zostać wypłacane w pełnej wysokości wynikającej z kosztorysu naprawy.

W kwestii objętej sporem niewątpliwie należy mieć na uwadze treść uchwały Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 r. sygn. III CZP 71/15 mającej moc zasady prawnej, w której Sąd Najwyższy stwierdził, że przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...) zawierają regulację wskazującą na metodę, sposób, ustalania wysokości szkody w dwóch sytuacjach: gdy rolnik nie podejmuje odbudowy, naprawy lub remontu budynku, w którym powstała szkoda wywołana zdarzeniem rodzącym odpowiedzialność ubezpieczyciela (art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy) i gdy następuje odbudowa lub remont budynku (art. 68 ust. 1 pkt 2). W pierwszym wypadku wysokość szkody ustala się na podstawie cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń do szacowania wartości budynków (art. 70 ust. 3 pkt 1), natomiast w sytuacji drugiej, wysokość szkody ustala się na podstawie kosztorysu (art. 68 ust. 1 pkt 2) odzwierciedlającego koszty odbudowy budynku. Sąd Najwyższy zauważył, że na podstawie teorii różnicowej (metody dyferencyjnej) przyjętej na gruncie art. 361 § 2 k.c. szkodą jest różnica pomiędzy stanem tego przedmiotu przed i po zdarzeniu rodzącym odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń. Ustalając wysokość szkody nie można jednak pominąć faktu, że przez wypadkiem budynek był już zużyty w oznaczonym procencie, ponieważ oznaczałoby to naruszenie reguł obowiązujących przy ustalaniu wysokości szkody. Sąd Najwyższy wskazał, że odszkodowanie ubezpieczeniowe nie może przewyższać szkody rzeczywistej wyrządzonej w ubezpieczonym mieniu, a inne ustalenie rozmiaru szkody prowadziłoby do bezpodstawnego wzbogacenia. Ponadto art. 68 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych stanowi, że zakład ubezpieczeń nie uwzględnia stopnia zużycia budynku tylko przy szkodach drobnych, których wartość nie przekracza równowartości złotych 100 euro. Zdaniem Sądu Najwyższego usytuowanie przepisu jako ostatecznej jednostki redakcyjnej w regulacji dotyczącej ustalania szkody wskazuje, że odnosi się do tego właśnie zagadnienia (pkt 1 i 2 ust. 1 art. 68). Ponieważ w przepisie tym ustawodawca wyłączył obowiązek uwzględniania stopnia zużycia budynku tylko przy szkodach drobnych, których wartość nie przekracza równowartości złotych 100 euro, oznacza to, że przy szkodach przekraczających tę wartość obowiązek uwzględniania stopnia zużycia budynku istnieje, co w sposób oczywisty pozostaje w zgodzie z ogólnymi zasadami ustalania szkody i odszkodowania obowiązującymi na gruncie prawa cywilnego. Uwzględnienie więc stopnia zużycia budynku na etapie ustalania rozmiaru szkody pozwala na ustalenie rozmiaru doznanego uszczerbku zgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy.

Mając na uwadze powyższe stanowisko Sądu Najwyższego, nie można zgodzić się z twierdzeniem powoda, że stopień zużycia został uwzględniony przy ustalaniu sumy ubezpieczenia i odszkodowanie powinno zostać wypłacone w pełnej wysokości określonej kosztorysem. Biorąc pod uwagę treść ust. 4 przepisu art. 68 w/w ustawy, zakład ubezpieczeń nie uwzględnia stopnia zużycia przy szkodach drobnych, do wysokości 100 euro, a nie ulega wątpliwości że wysokość szkody w niniejszej sprawie przekracza tą kwotę. A contrario przy szkodach przewyższających kwotę 100 euro należy uwzględniać stopień zużycia, który został określony w polisie na 60%, w konsekwencji powodując stosowne pomniejszenie wysokości odszkodowania. Natomiast nieuwzględnienie stopnia zużycia niewątpliwie prowadziłoby do bezpodstawnego wzbogacenia powoda, który wówczas uzyskałby kwotę wyższą niż rzeczywista poniesiona szkoda. Sąd Okręgowy zaznacza, że na skutek zdarzenia ubezpieczeniowego doszło do pogorszenia stanu budynku, który już w chwili zawarcia polisy był zużyty w 60%, zatem i wysokość wypłaconego odszkodowania nie może stanowić wartości pełnej, ale powinna zostać pomniejszona o stopień zużycia 60%.

Nie bez znaczenia jest również fakt, że powód dochodził odszkodowania w oparciu o wartość kosztorysową, natomiast nie przedstawił faktur, z których wynikałaby rzeczywista wartość napraw dokonanych i kosztów poniesionych przez powoda. Wartość kosztorysowa została ustalona przez biegłego wydającego opinię w toku postępowania w I-szej Instancji na kwotę 11.121,93 zł, z uwzględnieniem 60% stopnia zużycia budynku, zatem Sąd Rejonowy prawidłowo zasądził na rzecz powoda różnicę pomiędzy tą wartością, a kwotą wypłaconą przez pozwanego przed wdaniem się w spór.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda, o kosztach postępowania apelacyjnego orzekając na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804).